

Tıp fakültesi öğrencilerinin aile planlaması ve cinsel yolla bulaşan hastalıklar ile ilgili sağlık bilgileri

Health knowledge of medical students about family planning and sexually transmitted diseases

Elif Okşan Çalikoğlu¹, Banu Bedir¹, Sinan Yılmaz¹, Ayşegül Aydın¹

¹Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı, Erzurum, Türkiye

ÖZET

Giriş: Araştırmamız Atatürk üniversitesi Tıp Fakültesi 1. ve 6. sınıf öğrencilerinde Aile Planlaması (AP) ve Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar (CYBH) hakkındaki bilgi düzeylerini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı-kesitsel nitelikte olan araştırmamız 2014-2015 eğitim-öğretim yılında yürütülmüş olup, evreni Tıp Fakültesi birinci ve son sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmaya katılım %76 olarak gerçekleşmiştir. Öğrencilere literatüre uygun olarak hazırlanan ve ön denemesi yapılmış bir anket formu yüz yüze görüşme tekniği ile uygulanmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler ve ki-kare testi kullanılmıştır.

Bulgular: Yaş ortalamaları 21,9±2,9 yıl olan öğrencilerin %48,5'i kız, %51,5'i ise erkektir. Öğrencilerin % 60,2'si birinci sınıf, %39,8'i son sınıfta eğitim görmektedir. Birinci sınıf öğrencilerinin %11,8'i, son sınıfların %29,5'i AP tanımını doğru olarak belirtmiştir. Birinci sınıf öğrencilerinin %40'ı, son sınıfların ise %68,2'si CYBH konusunda bilgisi olduğunu belirtmiştir.

Sonuç: AP tanımını ve CYBH konusunda bilgi düzeyi açısından birinci ve son sınıflar arasında anlamlı fark bulunmuştur. Öğrencilerin AP ve CYBH konusunda bilgi kaynağının sıklıkla sağlık personeli ve internet olduğu belirlenmiştir. Tıp fakültesi öğrencilerinin eğitim müfredatında AP ve CYBH konularına daha çok yer verilmesi, karşılaşılabilecek sorunların üstesinden gelebilmeleri ve topluma yararlı olabilmeleri açısından önem arz etmektedir.

Anahtar kelimeler: tıp fakültesi, tıp öğrencisi, müfredat, aile planlaması, kontrasepsiyon, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, sağlık bilgisi

ABSTRACT

Introduction: To determine the level of knowledge about Family Planning (FP) and Sexually Transmitted Diseases (STD) in the first and sixth grade students of Atatürk University Medical Faculty.

Methods: This descriptive cross-sectional study was carried out in the academic year of 2014-2015 and the universe constitutes first and last year students of the Faculty of Medicine. Participation in the survey was 76%. A questionnaire form prepared in accordance with the literature and pre-tested and the students was applied with face-to-face interview technique. In the analysis of the data, descriptive statistics and chi-square test were used.

Results: The average age of the students is 21.9 ± 2.9. 48.5% of the students are girls, 51.5% are males, 60.2% are first class and 39.8% are in last grade. 11.8% of first-year students and 29.5% of last-year students correctly stated the AP definition. 40% of first-year students and 68.2% of last-year students said they had information about STDs.

Conclusion: There was a significant difference between the first and last classes in terms of the knowledge of FP definition and level of knowledge about STDs. It has been determined that the information resources of students about FP and STD are frequently health personnel and internet. It is important for medical faculty students to have more FP and STD issues in their education curriculum, to be able to overcome possible problems and to be helpful for the community.

Keywords: Medical faculty, medical student, curriculum, family planning, contraception, sexually transmitted diseases, health knowledge

Başvuru / Submission: Haziran / June 14, 2017

Kabul / Acceptance: Ağustos / Aug 01, 2017

Yazışma / Correspondence: Dr.Banu Bedir, Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı, Erzurum, Türkiye

E-MAIL	ORCID ID	DOI
@ banubedir89@hotmail.com	 orcid.org/0000-0001-8342-5351	 10.22391/920.321473

Atıf / Cite: Calikoglu EO, Bedir B, Yilmaz S, Aydın A. [Health knowledge of medical students about family planning and sexually transmitted diseases] Fam Pract Palliat Care. 2017;2(2):12-17

GİRİŞ

Aile planlaması (AP); ailelerin istedikleri zaman bakabilecekleri, yetiştirebilecekleri, her bakımdan sorumluluklarını taşıyabilecekleri, kendi iradeleri dâhilinde çocuk sahibi olmaları anlamına gelmektedir(1). Bireylerin ya da eşlerin istenmeyen gebeliklerden sakınmalarına; iki doğum arasındaki süreyi düzenlemelerine, yaşlarını ve sosyo-ekonomik durumlarını göz önüne alarak ne zaman ve ne kadar çocuk sahibi olacaklarına karar vermelerine; çocuğu olmayan ailelerin çocuk sahibi olma isteklerini gerçekleştirmelerine yardım eden uygulamaların tümüdür(2). AP, temel sağlık hizmetleri içerisinde önemli bir yere sahiptir. Gebeliği önleyici yöntemlerin yeterli düzeyde kullanılmadığı durumlarda, pek çok sağlık ve sosyal sorunu beraberinde getirmektedir(3).

Üreme fonksiyonlarının geliştiği adölesan dönemi, AP ve cinsel yolla bulaşan hastalık (CYBH) kavramlarının da gündeme geldiği bir dönemdir. Adölesanlar, CYBH ve istenmeyen gebelikler ile bunlara bağlı gelişebilecek komplikasyonlar açısından risk altındadır(4). Hızlı nüfus artışı ve CYBH'lerin, özellikle de HIV enfeksiyonunun yayılımı ve şu an için başlıca korunma yolunun güvenli cinsel ilişki ve kondom kullanımı olması AP ve cinsellik konularının sürekli olarak gündemde kalmasına yol açmaktadır. Bu konularda hedef kitleyi oluşturan gençlerin konuya ilişkin bilgi tutum ve eğilimlerinin bilinmesi sorunun çözümü açısından önemlidir(5). CYBH gerek gelişmiş, gerekse gelişmekte olan ülkelerde önemli halk sağlığı sorunlarından. CYBH'lere maruz kalanların yaklaşık 1/3 kadarı 25 yaşın altındadır. Özellikle düşük gelir düzeyi olan kesimlerde daha sık görülmektedir(6).

CYBH; kişiden kişiye cinsel temas aracılığı ile geçen enfeksiyonlardır. Etken, kan, semen, diğer vücut sıvıları veya enfeksiyonlu vücut alanı ile direkt temas sonucunda geçmektedir. Yirmiden fazla CYBH ajanı bulunmaktadır. Klamidya, Trikomonas, Human Papilloma Virüs (HPV) enfeksiyonu, Sifiliz, Gonore, Kandida, Herpes, Hepatit B, Hepatit C ve AIDS bu hastalıklardan bazılarıdır. Bilinen bir hayvan rezervuarı yoktur. Bu nedenle asemptomatik taşıyıcı kişiler en önemli kaynaktır(7). CYBH'ler; genellikle cinsel ilişki sonrası akut semptom ve bulgularla başlayıp sıklıkla kronikleşen enfeksiyon hastalıkları olup önemli morbidite ve mortaliteye sebep olmaktadır(8). Sık görülmeleri, zor tanı konması ve tedavi edilmedikleri zaman ciddi komplikasyonlara yol açmaları nedeni ile insan sağlığı açısından çok önemli bir yere sahiptirler(9).

Çalışmada üniversitemizin Tıp Fakültesi 1. ve 6. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin aile planlaması ve cinsel yolla bulaşan hastalıklar hakkındaki bilgi düzeylerinin saptanması amaçlanmıştır.

YÖNTEM

2014-2015 eğitim öğretim yılında gerçekleştirilen tanımlayıcı kesitsel nitelikteki çalışmamızın evrenini Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi 274 birinci sınıf öğrencisi ve 150 altıncı sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Örneklem seçimi yapılmadan tüm öğrenciler çalışmaya dahil edilmiştir. Birinci sınıf öğrencilerinden 195, altıncı sınıf öğrencilerinden 129 kişi araştırmaya katılmayı kabul etmiştir. Araştırmaya katılım oranı %76'dır.

Veri toplama aracı olarak literatür taranarak oluşturulan bir anket formu kullanılmıştır. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde sosyodemografik özelliklere ilişkin sorular, ikinci bölümünde AP ve CYBH'ye ilişkin sorular bulunmaktadır.

Katılımcılara araştırma ile ilgili bilgi verilip araştırmayı kabul edenlere anket formu uygulanmıştır. Çalışma için Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 20.02.2015 tarihli B.30.2.ATA.0.01.00/54 sayılı etik kurul onayı ve gerekli idari izinler alınmıştır.

İstatistiksel Analiz

Veriler SPSS 20,0 (SPSS Inc, Chicago, Illinois) paket programında değerlendirildi, tanımlayıcı istatistiklerde sayı ve yüzde dağılımlar, ortalama \pm standart sapma verildi. İstatistiksel analizler ki-kare testi ile değerlendirilerek $p < 0,05$ değeri anlamlı kabul edildi.

BULGULAR

Araştırmada 324 katılımcının, yaş ortalaması $21,9 \pm 2,9$ yıl, % 60,2'si (n=195) birinci sınıf, %39,8'i (n=129) son sınıf öğrencisidir. Katılımcıların sosyodemografik özellikleri Tablo-1'de verildi.

Öğrencilere aile planlamasının tanımı sorulduğunda "kişilerin istediği zaman istediği kadar çocuk sahibi olması" şeklinde doğru tanımlayanların %11,8'i birinci sınıf, %29,5'i ise son sınıf öğrencileri olup sınıflar arasında anlamlı fark vardır ($p < 0,001$).

Araştırmaya katılan birinci sınıf öğrencilerinin %42,1'i, son sınıfların %68,2'si emzirmenin bir aile planlaması yöntemi olmadığını bilmektedir ve sınıflar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < 0,001$).

Öğrencilerin aile planlaması ile ilgili sorulara verdikleri cevapların dağılımı Tablo-2'de gösterildi.

İleride herhangi bir AP yöntemi kullanacakları konusunda tüm öğrencilerin %60,2'si olumlu düşünmektedir. Tüm erkeklerin %18,6'sı kondom, tüm kız öğrencilerin %14,6'sı hormonal kontraseptif yöntem tercih edeceğini bildirdi. Tüm öğrencilerin %21,3'ü yöntemin tercih sebebinin yan etki olmaması, %19,1'i ise kolay ulaşılabilir olması olduğunu ifade etti.

Aile planlaması yöntem seçiminde tüm öğrencilerin %50,9'u sağlık personeli faktörünün önemli olduğunu, %54,6'sı ise yöntem seçerken sağlık kuruluşundan bilgi almanın gerekli olduğunu bildirdi.

Öğrencilerin AP ile ilgili bazı sorulara verdikleri cevapların dağılımları Tablo-3'te gösterildi.

Birinci sınıf öğrencilerinin %40,0'ı ile son sınıf öğrencilerinin %68,2'sinin CYBH konusunda bilgilerinin yeterli olduğu düşüncesi gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklıydı ($p<0,001$).

Birinci sınıf öğrencilerinin %44,6'sı, son sınıf öğrencilerinin ise %50,4'ü CYBH konularında bilgi edinme ihtiyaçlarının olduğunu bildirdi. Öğrencilerin CYBH ile ilgili sorulara verdikleri cevapların dağılımı Tablo-4'de gösterildi.

Öğrencilerin AP ve CYBH ile ilgili bilgi kaynaklarının dağılımı Tablo-5'te gösterildi.

Tablo 1. Öğrencilerin sosyodemografik özellikleri

	1.sınıf, n(%)	6.sınıf, n(%)	p	χ^2
Cinsiyet				
Kız	95 (48,7)	62 (48,1)	p=0,908	$\chi^2=0,013$
Erkek	100 (51,3)	67 (51,9)		
Ailedeki çocuk sayısı				
1-2	38 (19,5)	14 (10,9)	p=0,115	$\chi^2=4,326$
2-4	74 (37,9)	53 (41,1)		
5 ve üzeri	83 (42,6)	62 (48,1)		
Annenin eğitim durumu				
Okur-yazar değil	24 (12,3)	9 (7,0)	p=0,260	$\chi^2=5,272$
İlkokul	52 (26,7)	47 (36,4)		
Ortaokul	34 (17,4)	23 (17,8)		
Lise	49 (25,1)	31 (24,0)		
Üniversite	36 (18,5)	19 (14,7)		
Babanın eğitim durumu				
Okur-yazar değil	12 (6,2)	9 (7,0)	p=0,828	$\chi^2=1,522$
İlkokul	40 (20,5)	31 (24,0)		
Ortaokul	40 (20,5)	29 (22,5)		
Lise	54 (27,7)	29 (22,5)		
Üniversite	49 (25,1)	31 (24,0)		

Tablo 2. Öğrencilerin aile planlaması ile ilgili sorulara verdikleri cevapların dağılımı

	1.sınıf, n(%)	6.sınıf, n(%)	p	χ^2
Aile planlamasının tanımı				
Az çocuk sahibi olmak	23 (11,8)	16 (12,4)	p<0,001	$\chi^2=20,183$
Bakabileceği kadar çocuk sahibi olmak	88 (45,1)	35 (27,1)		
Nüfusu azaltmak	31 (15,9)	17 (13,2)		
Sağlıklı çocuk edinmek	30 (15,4)	23 (17,8)		
Kişilerin istediği zaman istediği kadar çocuk sahibi olması	23 (11,8)	38 (29,5)		
Emzirme bir aile planlaması yöntemi midir?				
Evet	113 (57,9)	41 (31,8)	p<0,001	$\chi^2=21,314$
Hayır	82 (42,1)	88 (68,2)		
Küretaj bir aile planlaması yöntemi midir?				
Evet	66 (33,8)	34 (26,4)	p=0,153	$\chi^2=2,041$
Hayır	129 (66,2)	95 (73,6)		

Tablo 3. Öğrencilerin aile planlaması ile ilgili bazı sorulara verdikleri cevapların dağılımları

	1.sınıf, n(%)	6.sınıf, n(%)	p	x ²
Kadın tüp ligasyonu istiyorsa eşi karşı olsa bile yaptırabilmeli				
Evet	80 (41,0)	33 (25,6)	p=0,004	x ² =8,153
Hayır	115 (59,0)	96 (74,4)		
Erkek vazektomi istiyorsa eşi karşı olsa bile yaptırabilmeli				
Evet	90 (46,2)	39 (30,2)	p=0,004	x ² =8,213
Hayır	105(53,8)	90 (69,8)		
Çiftlerde yöntem kullanma sorumluluğu kadındır				
Evet	75 (38,5)	17 (13,2)	p<0,001	x ² =24,410
Hayır	120 (61,5)	112 (86,8)		
Korunmak isteyen herkes aile planlaması yöntemine ulaşabilmeli				
Evet	118 (60,5)	89 (69,0)	p=0,120	x ² =2,420
Hayır	77 (39,5)	40 (31,0)		
Liselerde cinsel konular ve aile planlaması hakkında bilgi verilmeli				
Evet	125 (64,1)	88 (68,2)	p=0,445	x ² =0,584
Hayır	70 (35,9)	41 (31,8)		

TARTIŞMA

AP ve CYBH konusunda tıp fakültesi öğrencilerinin bilgi ve farkındalık düzeyi, meslek hayatları boyunca toplum sağlığı üzerinde oynayacakları etkin rol açısından önem taşımaktadır. Araştırma kapsamına alınan 324 kişilik tıp fakültesi öğrencilerinin yaş ortalaması 21,9±2,9 yıldır. AP tanımını doğru yapanların oranı birinci ve son sınıflar için sırası ile %11,8 ve %29,5 olup aralarında istatistiksel olarak anlamlı fark vardır. Bu durum birinci sınıf öğrencilerinin henüz tıp eğitiminin başında olmalarından, Kadın Doğum Hastalıkları stajının ileriki sınıflarda alınmasından kaynaklanmış olabilir. Yıldırım'ın(10) üniversite öğrencilerinde yaptığı çalışmada AP tanımını doğru bilme durumu tıp fakültesi öğrencilerinde %33,7 olarak bulunmuş ve bizim çalışmamız ile benzerdir. Kaynar ve ark.'nın(11) sağlık yüksekokulu öğrencilerinde yaptığı çalışmada ise %68,7'sinin AP tanımını doğru bildiği görülmüştür. Sağlık meslek yüksekokulu öğrencilerinde yüksek çıkması, araştırma grubundaki öğrencilerin sağlık meslek lisesi kökenli olması ve daha önceden sağlık eğitimi almış olmalarından kaynaklanabilir. Ege ve ark.'nın ebelik son sınıf öğrencilerinde yaptığı çalışmada AP eğitimi öncesinde bu oran %6,9 olup eğitim sonrasında %93,1'e yükseldiği görülmüştür(12).

Araştırmaya katılan öğrencilere ileriki yaşamlarında kontraseptif yöntem kullanma düşünceleri sorgulandığında

erkeklerin %18,6'sı kondom, kızların %14,6'sı hormonal kontraseptif kullanımını tercih edeceklerini belirtmişlerdir.

Tablo 4. Öğrencilerin CYBH ile ilgili sorulara verdikleri cevapların dağılımları

	1.sınıf, n(%)	6.sınıf, n(%)	p	x ²
CYBH ile ilgili bilgi düzeyini yeterli hissetme				
Evet	78	40,0	p<0,001	x ² =24,742
Hayır	117	60,0		
CYBH ile ilgili bilgi edinme ihtiyacı				
Evet	87	44,6	p=0,308	x ² =1,039
Hayır	108	55,4		
CYBH ile ilgili toplantılara katılma isteği				
Evet	96	49,2	p=0,116	x ² =2,472
Hayır	99	50,8		
CYBH cinsel ilişki dışında bulaşabilir				
Evet	127	65,1	p=0,775	x ² =0,082
Hayır	68	34,9		
CYBH sağlıklı görünen kişilerden de bulaşabilir				
Evet	119	61,0	p=0,079	x ² =3,084
Hayır	76	39,0		
CYBH durumunda doktora rahatlıkla başvurabilme				
Evet	109	55,9	p=0,340	x ² =0,910
Hayır	86	44,1		

Tablo 5. Öğrencilerin AP ve CYBH ile ilgili bilgi kaynaklarının dağılımı

Bilgi kaynağı	Aile Planlaması	Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar
	Sayı (%)	Sayı (%)
Kitap Dergi	43 (13,3)	27 (8,3)
Televizyon	28 (8,6)	30 (9,3)
İnternet	84 (25,9)	72 (22,2)
Aile	29 (9,0)	28 (8,6)
Arkadaş	34 (10,5)	40 (12,3)
Sağlık Personeli	106 (32,7)	127 (39,2)

Bilir ve ark.'nın(13) çalışmasında erkeklerin %24,5'i Aydın'ın çalışmasında ise %28,6'sı kondomu tercih edeceklerini belirtmişlerdir(14). Göz ve ark.'nın (15) evlilik öncesi genç kızlarda yürüttüğü bir çalışmada ileriki yaşamlarında hormonal kontraseptif yöntem kullanmayı düşünenlerin sıklığı %22,1 bulunmuştur. Bizim sonuçlarımız da bu çalışmalar ile benzerdir. Kullanmayı düşündükleri AP yöntemini tercih nedenlerini öğrencilerin %21,3'ü yan etkisi olmaması, %19,1'i ise kolay ulaşılabilir olması olarak ifade etmiştir. Kaynar ve ark.'nın(11) çalışmasında ise bu oranlar sırası ile %27,4 ve %25,7 olarak bildirilmiş ve çalışmamızın sonuçları ile uyumludur.

Çalışmamızda öğrencilerin %50,9'u AP yöntem seçiminde sağlık personeli faktörünün önemli rol oynadığını belirtmiştir. Akalper ve ark.(16), Kaynar ve ark.'nın(11)

yaptıkları iki farklı çalışmada da yöntem seçiminde, AP konularında eğitim almış sağlık personellerinin önemli rol oynadığı vurgulanmıştır.

Araştırmamızda CYBH konusunda tüm öğrenciler arasında %48,8'i yeterli bilgiye sahip olmadığını, bu oranla tutarlı olarak %46,9'u CYBH hakkında bilgi edinme ihtiyacı olduğunu bildirmiştir. Kara ve ark.'nın (17) Ankara'daki bir bölgede gençlerde yaptığı çalışmanın sonuçları da çalışmamızı destekler niteliktedir. İlgün ve ark.'nın(18) üniversite öğrencilerinde yaptığı çalışmada CYBH'ı bilme oranı %48,2 bulunmuştur. Elkin ve ark.'nın (19) üniversite öğrencilerinde yaptığı çalışmada CYBH konusunda bilgisinin yeterli olduğunu belirtenler %42,6 ve bilgi almak isteyenler %73 olarak bildirilmiştir. Akalper ve ark.(16) ise CYBH konusunda bilgi almak isteyenlerin sıklığını %77,1 bulmuştur. Araştırma grubumuzun tıp fakültesi öğrencilerinden oluşması, bizim çalışmamızdaki bilgi almak isteyenlerin sıklığının bu çalışmalara göre düşüklüğünü açıklayabilir.

Çalışmamızda öğrencilerin %29,9'u AP hizmetlerinin ihtiyaç duyan herkese verilmesi gerektiği görüşündedir. Bir çalışmada kişiler eğitimden önce "sadece evli çiftler ve kadınlara" eğitimden sonra ise "ihtiyaç duyan herkese" AP hizmetlerinin sağlanması gerektiğini belirtmiştir(12). Kadioğlu ve ark.(20) çalışmasında cinsel eğitimin yalnızca evliliğe hazırlanan çiftlere değil tüm topluma verilmesinin doğru olacağını bildirilmiştir. Bu sonuçlar da çalışmamızı destekler niteliktedir.

Öğrencilerimizin %71,6'sı aile planlaması yöntemi kullanımında çiftlerin eşit derecede sorumlu olduğunu belirtmiştir. Taşçı'nın (21) çalışmasında bu oran %87,1 olup çalışmamızı desteklemektedir.

Çalışmamızdaki öğrencilerin %30,9'u kürtajı bir AP yöntemi olarak değerlendirmiştir. Yurdakul ve ark.(22) ise bu oranı %27 olarak bildirmiştir. Babadağlı ve ark.'nın(23) batı bölgesindeki bir hastanede doğurganlık dönemindeki kadınlarda yaptığı çalışmada bu oran %11 olarak bulunmuştur. Bu oranın bizim çalışmamıza göre düşük çıkması bölgesel farklılıktan kaynaklanmış olabilir.

Emzirmeyi bir AP yöntemi olarak değerlendirenlerin oranı %47,5 olup birinci ve son sınıflar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Emzirme belli ölçütlere uyulduğu takdirde oldukça etkili bir gebeliği önleyici yöntem olarak kullanılabilir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ve uluslararası kuruluşlar tarafından Ağustos 1988'de İtalya'nın Bellogo kentinde yapılan bir konferansta, emzirmenin gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde tüm anne ve çocuk sağlığı programlarında aile planlaması yöntemi olarak kabul edilmesine karar verilmiştir. Emzirme süresince fertilizasyonun geri dönüşünü etkileyen faktörler; menstrüasyonun geri dönmesi, emzirme durumu ve doğumdan itibaren geçen süredir. Bu koşulların sağladığı durumlarda emzirme %98-99,5 etkili bir yöntem olmaktadır.

Son sınıf öğrencilerinde emzirmeyi bir AP yöntemi olarak kabul etmeyenlerin oranının yüksek olması; stajlarda eğitimler tarafından geleneksel bir yöntem olan emzirmenin ilk 6 ay içinde daha etkili olmakla beraber kontraseptif yöntem olarak tek başına güvenilir olmadığını ve modern AP yöntemlerinden birine başvurulması gerekliliğinin belirtilmesi ile açıklanabilir.

Araştırmamıza katılan öğrencilerin AP ve CYBH ile ilgili en sık bilgi kaynaklarının sağlık personeli ve internet olduğu görülmektedir. Dokuz Eylül Üniversitesi'nin çalışmasına göre ilk sıradaki bilgi kaynağı %73,3 ile arkadaş olarak bildirilmiştir(24). Lise öğrencilerinde yapılan bir çalışmada %63,6 oranında medya ve %50,5 oranında arkadaşlardan bilgi edinildiği görülmüştür(25). Pınar, Tüzün ve Özalp'ın yaptıkları çalışmalarda bilgi kaynaklarının çoğunu yazılı ve görsel kaynaklar oluşturmakta iken Kara ve ark.'nın çalışmasında sağlık çalışanlarının oranı %24,5'dir(17, 26-28). Aslan ve ark.'nın(29) çalışmasında %61,3 ve Kadioğlu ve ark.'nın(20) çalışmasında ise %42 oranında bilgi kaynağının internet olduğu görülmüştür. Konu ile ilgili literatür incelendiğinde adölesanlarda yapılan çalışmalarda en önemli bilgi kaynağının okul ve aileden alınan eğitim olduğu görülmektedir (30). Çalışmamızda ilk sırayı sağlık personellerinin almış olmasının sebebi Toplum Sağlığı Merkezleri'nin kurulması ile birlikte birinci basamakta okul sağlığı hizmetlerinde sağlık personellerinin aktif rol alması olabilir.

Öğrencilerimizin %65,7'si liselerde cinsel konularla ilgili bilgi verilmesi görüşündedir. Yapılan bir çalışmada ilk cinsel ilişki deneyiminin ortalama 18 yaş olması nedeni ile AP ve CYBH konusundaki eğitimlerin ortaöğretimde verilmesi gerektiğinin önemi vurgulanmıştır(18). Elkin'in(19) çalışmasında ise öğrencilerin %54,2'si liselerde eğitim vermenin doğru olacağını belirtmiştir.

SONUÇ

Gençlik dönemi üreme sağlığına ilişkin problemlerin ve CYBH'nin sık görüldüğü bir dönem olması sebebiyle önem arz etmektedir. AP ve CYBH konusunda son sınıf tıp öğrencilerin bilgi düzeyi birinci sınıf öğrencilerinden yüksek bulunsada yeterli bilgiye sahip olmadıkları görülmektedir. Tıp fakültesi öğrencilerinin ileriki meslek hayatlarında AP ve CYBH konusunda danışmanlık hizmeti verecek birincil kişiler olacakları düşünülürse eğitim müfredatlarında bu konuya daha çok yer verilmesi gerekmektedir.

Çıkar çatışması: Yoktur.

Finansal destek: Yoktur.

KAYNAKLAR

1. Altundaş F, Mayda AS. Bolu Dörtdivan ilçesi'nde aile planlaması hizmetlerinin değerlendirilmesi. Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi. 2011;1(1):1-7.
2. Ertop N, Altay B. 15-49 Yaş Arası Evli Kadınların Kullandıkları Aile Planlaması Yönteminin Eş Uyumuna Etkisinin İncelenmesi. KÜ Tıp Fak Dergisi. 2012;14(3):1-8.
3. Koç G, Akın A, Özvarış ŞB. Hacettepe Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi 1. Sınıf Öğrencilerinin Aile Planlamasına İlişkin Bilgileri. 3 Uluslararası Üreme Sağlığı ve AP Kongresi Ankara20-23 Nisan 2003. p. 165-6.
4. Ekuklu G, Tokuc B. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin HIV/AIDS Konusundaki Bilgi Düzeyleri ve Tutumları. Türkiye Klinikleri Journal of Medical Sciences. 2009;29(6):1598-604.
5. WJ. K, Jr. CW. The epidemiology and prevention of sexually transmitted diseases. The Urologic clinics of North America. 1992;1(1).
6. Workowski KA, Berman S. Sexually Transmitted Diseases Treatment Guidelines, 20102010.
7. Brandt AM. Sexually-Transmitted Disease - Shadow on the Land, Revisited. Ann Intern Med. 1990;112(7):481-3.
8. Peaceman AM, Gonik B. Sexually transmitted viral disease in women. Postgrad Med. 1991;89(2):133-40.
9. Yıldırım T. Üniversite çağındaki ergenlerin cinsel bilgi, tutum ve davranışları. Edirne: Trakya Üniversitesi 2008.
10. Kaynar B, Beydağ KD, Özer FG. Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin kullanmayı düşündükleri aile planlaması yöntemleri ve yöntem seçimini etkileyen faktörler. Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi. 2008;3(8):21-33.
11. Ege E, Timur S, Zincir H. Ebelik son sınıf öğrencilerinin aile planlaması eğitimi etkinliğinin değerlendirilmesi. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi. 2005;14(9):202-7.
12. Bilir N, Özcebe H, Vaizoğlu S. Van ili merkez ilçesi kentsel kesim nüfusunda 15-24 yaş arası kadınların ve erkeklerin üreme sağlığı ile ilgili bazı davranışlarının belirlenmesi, IX. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi Bildiri Özet Kitabı, Ankara. 2004:257.
13. Aydın İ. Sağlık Yüksekokulunda okuyan öğrencilerin kullanmayı düşündükleri aile planlaması yöntemleri ve yöntem seçimini etkileyen faktörler. Hemşirelik Forumu Dergisi. 2003;6(1):28-32.
14. Göz F, Babadağlı B, Altınsoy N, Yıldızoğlu İ. Evlilik öncesi dönemdeki genç kızların aile planlaması ile ilgili bilgi ve düşünceleri. Journal of Anatolia Nursing and Health Sciences. 2005;8(3):47-55.
15. Akalpler Ö, Eroğlu K. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Üniversite Öğrencilerinin Sık Görülen Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlara İlişkin Bilgileri ve Cinsel Davranışları. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi. 2015;2(2):1-19.
16. Kara N, Demir H, Taşar MA, Dallar YB. Ankara'da düşük sosyoekonomik düzeyi olan bir bölgede ergenlerin cinsel yolla bulaşan hastalıklar hakkındaki bilgi düzeyleri. Türkiye Çocuk Hastalıkları Dergisi. 2014;9(1).
17. İlgün M, Dünder P. Celal Bayar Üniversitesi'nde bir grup öğrencinin aile planlaması ve cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusundaki bilgi düzeyleri. TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni. 2005;4(2):66-78.
18. Elkin N. Üniversite Öğrencilerinin Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar Konusunda Bilgilerinin Araştırılması. Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 2015;8(1):1-14.
19. Kadioğlu H, Yıldız A, Ercan N, Ergun A. Üniversite öğrencilerinin cinsellik ve cinsel eğitim ile ilgili görüşleri. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi. 2008;17(3):32-7.
20. Taşçı KD. Sağlık Memurluğu Öğrencilerinin Erkeğe Yönelik Aile Planlaması Yöntemlerini Kullanmaya İlişkin Görüşleri. Journal of Anatolia Nursing and Health Sciences. 2007;10(1).
21. Yurdakul M, Vural G. Etki derecesi sınırlı yöntem kullanma nedenleri ve hemşirenin aile planlaması hizmetlerinde etkinliği. Sağlık ve Toplum 2001;11:42-5.
22. Babadağlı B, Şahin S. Sakarya Doğum ve Çocuk Bakımevi ile SSK İzmit Hastanesi'nde Doğurganlık Dönemi Kadınların Aile Planlaması ve Danışmanlığı Konusunda Bilgi ve Tutumlarının Karşılaştırılması. Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi. 2006;1(2):51-64.
23. Ozan S, Aras Ş, Semin S, Orçin E. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Cinsel Tutum ve Davranış Özellikleri. DEÜ Tıp Fakültesi Dergisi. 2004;18(1):27-39.
24. Kapamadzija A, Bjelica A, Segedi D. Sex knowledge and behavior in male high school students. Medicinski Pregled. 2000;53(11-12):595-9.
25. Pınar G, Doğan N, Ökdem Ş, Algıç L, Öksüz E. Özel bir üniversitede okuyan öğrencilerin cinsel sağlıkla ilgili bilgi tutum ve davranışları. Tıp Araştırmaları Dergisi. 2009;7(2):105-13.
26. Tüzün H, İlhan F, Ceyhan MN, Maral I. Bir tıp fakültesi birinci sınıf öğrencilerinin aile planlaması ve cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusundaki bilgi ve tutumları. J Turk Soc Obstet Gynecol. 2005;2(3):197-203.
27. Özalp S, Tanır HM, Ilgın H. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp ve Mühendislik Fakültesi Öğrencilerinin Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar ve Aile Planlaması Konusundaki Bilgi ve Tutumlarının Değerlendirilmesi. Duzce Medical Journal. 2011;14(3).
28. Aslan E, Bektaş H, Başgöl Ş. Üniversite Öğrencilerinin Cinsel Sağlık Konusundaki Bilgi Düzeyleri ve Davranışları. STED. 2014;23(5):174-82.
29. Clark LR, Jackson M, Allen-Taylor L. Adolescent knowledge about sexually transmitted diseases. Sexually transmitted diseases. 2002;29(8):436-43.
30. Obiechina NJ, Diwe K, Ikpeze OC. Knowledge, awareness and perception of sexually transmitted diseases (STDs) among Nigerian adolescent girls. Journal of Obstetrics and Gynaecology. 2002;22(3):302-5.